

Anna Liisa

Käsittelyehdotuksia:

- *Anna Liisa* -tekstin tehtävät on tarkoitettu järjestyksessä. Ajatuksena on, että tehtävät herättäisivät opiskelijan kiinnostuksen ja hän haluaisi tietää, miten tarina päättyy.
- Katkelmia *Anna Liisasta* tehdystä filmatisoinnista voi katsella Ylen Elävästä arkistosta.
- Maria Liisa Nevalan kirjoittama *Esipuhe* on tarkoitettu opiskelijalle, joka jo koulussa on jonkin verran tutustunut kirjallisuuden analysointiin ja tulkitsemiseen. Opettajan on joka tapauksessa hyvä lukea tämä etukäteen, kun aletaan keskustella siitä, mitä Anna Liisalle näytelmän lopussa tapahtuu.
- Tehtävä 8 liittyy vain sivun 15 *Esipuheeseen*.
- Minna Canthia käsittelevät sivut sopivat käsiteltäviksi myös irrallaan muusta kokonaisuudesta esim. Minna Canthin päivänä.

Tekstitaitoja:

- näytelmän rakenne
- kaunokirjallisuuden lukeminen, tulkitseminen ja siitä keskusteleminen

©2026 Helsingin yliopisto

Anna Liisa-kirjallisuustehtäväpaketti, helmikuu 2026, jonka tuottaja on Helsingin yliopisto ja tekijät ovat **Sari Päivärinne** ja **Maria-Liisa Nevala**, on lisensoitu [Nimeä-ei kaupallinen-ei muutoksia 4.0 kansainvälinen](#) -lisenssillä. Materiaali on saatavilla osoitteessa [kielibuusti.fi](#)

Minna Canth:
ANNA LIISA
Näytelmä kolmessa näytöksessä

JOHANNES. Päivää, Anna Liisa.

ANNA LIISA. Johannes! Sepä hauskaa.

JOHANNES. Sattuipa hyvin, kun tapaan sinut täällä yksinäsi. Vieläkö sinä nyt alotat kangasta?

ANNA LIISA. Vielä.

JOHANNES. Ja aijot saada sen valmiiksi myös?

ANNA LIISA. Täytyy. Tästä, näetkös, tulee vihkimäleninki.

JOHANNES. Elä? Vai vihkimäleninki! Mutta kylläpä sitten saat pitää kiirettä. Sillä tiedätkös mitä minulla nyt on mielessä?

ANNA LIISA. Noo? Annahan kuulla.

JOHANNES. Ehei! – Ei sitä noin työtä tehdessä, se kun on niin ylen tärkeätä. Käy istumaan tuonne pöydän luokse, niin kerron.

ANNA LIISA (*säpsähtää*). Ylen tärkeätä? Mitä se sitten onkaan?

JOHANNES. Ei mitään ikävää. Elä pelkää. Kovin sinä olet paha säikkymään.

ANNA LIISA (*pyyhkäisee otsaansa, rauhoittuu*). Niin, eikö se ole hupsua? Turhanpäiväisestä kun aina veret sävähtävät. – Istu sinä penkille tuohon, minä otan jakkaran.

JOHANNES (*silittelee hänen hiuksiaan*). Siihenkö sinä taas asetut alas? Tulisit ennemmin tänne polvelleni.

ANNA LIISA. Ei, anna minun istua näin ikään. Tässä sinun jalkojesi juuressa on niin hyvä olla.

JOHANNES. Mutta sylissäni olisi vielä parempi. Tulepas koettamaan.

ANNA LIISA. Ei, ei. En minä tule.

JOHANNES. Et tule? Miksi et tule?

ANNA LIISA. En nyt. Sitten toisen kerran.

JOHANNES. Sittenkö, kun olen kertonut asiani? Tuletko sitten?

ANNA LIISA. No, ehkäpä.

JOHANNES. Hyvä on. Minä pidän kiinni sanastasi.

ANNA LIISA. Mutta mitä sinulla nyt on sitten mielessäsi?

JOHANNES. Sitä vaan, että panemme kuulutuksiin ensi pyhänä. Ja kolmen viikon päästä pidämme häät.

ANNA LIISA. Niinkö pian?

JOHANNES. Niin, mitäs niistä enää viivyttelä. Kuta likempänä se aika on, sitä parempi. Vai kuinka sinusta?

ANNA LIISA. Minusta samoin. Mutta mitähän siitä arvelee isä ja äiti?

JOHANNES. Minä heiltä kysyn. Ovatko he kotosalla?

ANNA LIISA. Kyllä luulen. Eivätkö liene siellä jossain kartanolla.

JOHANNES. Sitten saamme heti kuulla. Mutta nyt syliini ensin.

ANNA LIISA. Elähän vielä. Meillä olisi niin paljon puhuttavaa, Johannes.

JOHANNES. Voimme sen tehdä, vaikka istut tässä polvellanikin.

ANNA LIISA. Ei siitä tule mitään. Tiedäthän sen ennestäänkin.

JOHANNES. No, puhutaan sitten pian – hyvin pian.

ANNA LIISA. Minä vaan en tiedä, kuinka alkaisin.

JOHANNES. Ala lopusta.

ANNA LIISA. Ei, eläpä laske leikkiä. Puhutaan ihan vakavasti.

JOHANNES. Puhu sinä, minä kuuntelen, enkä naura ensinkään.

ANNA LIISA. Ennenkuin mennään pappilaan, minä vielä kysyisin sinulta Johannes: oletko varma siitä ettet tätä koskaan kadu?

JOHANNES. Minkätähden katuisin, kun minä sinua rakastan?

ANNA LIISA. Niin, mutta rakastatko sillä rakkaudella, joka kaikki kestää, kaikki kärsii, kaikki anteeksi antaa?

JOHANNES. Eikä koskaan sammu. Juuri sillä, tyttöseni. Ja nyt on minun vuoroni puhua.

ANNA LIISA. Puhu.

JOHANNES. Minä sanon nyt ensinnäkin, että –?

ANNA LIISA. Että –?

JOHANNES. Että sinä olet niin – niin ihmeen kaunis, Anna Liisa.

ANNA LIISA. Sitäkö vaan?

JOHANNES. Ei, vielä minä sanon muutakin. Sanon senkin, ettei koko maailmassa ole toista sinun vertaistasi tyttöä, ei missään suhteessa.

ANNA LIISA. Voi, Johannes, tuohan se minua juuri –

JOHANNES. Elä keskeytä, anna minun puhua loppuun.– Ei missään suhteessa, niinkuin jo sanoin. Näes, nyt puhun minäkin vakavasti. Tiedätkös, Anna Liisa, mikä se oli, joka sinussa miellytti minua vielä enemmän – paljon, paljon enemmän kuin kauneutesi ja solakka vartalosi? Se oli juuri tuo hiljainen, tasainen olentosi. Sinä olit minusta ihan toisenlainen kuin muut nuoret. Paljon syvempi, paljon kehittyneempi. Niinkuin sinulla olisi ollut enemmän tunteita ja enemmän ajatuksia kuin muilla kellään. Ja niinkuin sinä olisit ollut paljon ylempänä meitä muita –

ANNA LIISA. Ei – ei! Johannes, lopeta jo.

JOHANNES. Niin, henkisesti ylempänä, tarkoitan, henkisesti ja siveellisesti –

ANNA LIISA. Elä puhu noin. Sinä masennat minut.

JOHANNES. Mikä on totta, se on totta.

ANNA LIISA. Ei, se ei ole totta. Minä en ole muita parempi – huonompi, päinvastoin. Se minua juuri kauhistuttaa, kun sinä luulet minusta niin liian paljon hyvää.

JOHANNES. Kas nyt! Luuletkos, että olisin sinuun rakastunut, ellen olisi uskonut sinusta hyvää?

ANNA LIISA. Sehän se on!

JOHANNES. Taikka että olisin sinuun näin yhä enemmän kiintynyt, jos olisin tullut muuta kokemaan?

ANNA LIISA. Minä koetan olla hyvä, Johannes. Minä koetan tehdä paras-tani.

JOHANNES. Sinun ei tarvitse koettaa. Sinä olet hyvä ilmankin. Sinä et osaa olla muuta kuin hyvä. (*Painaa hänen päätänsä taaksepäin, katsoo häntä silmiin.*) No, mitä nyt, Anna Liisa? Sinullahan on kyynel silmissäsi?

ANNA LIISA. Eikös mitä!

JOHANNES. Ihan selvästi. Elä väitä vastaan, näenhän minä.

ANNA LIISA. Nepä kuivuvat siihen paikkaan. Nyt niitä ei enää olekaan. Onkosta?

JOHANNES. Ei. Enkä minä päästä niitä sen koomin tulemaan, en vaikka! (*Sieppaa hänet syliinsä.*) Kas noin! Istu siinä nyt kauniisti, että saan katsella sinua. Herran terttu, kuinka ihana sinä olet! Aivan tekisi mieli pusertaa sinut – mäsäksi.

ANNA LIISA. No, no, Johannes – tyydyhän sentään vähempään.

JOHANNES. Kuulepas, Anna Liisa, kun kysyn sinulta jotain.

ANNA LIISA. No, mitähän tuo olisi?

JOHANNES. Pidätkö sinä minusta oikein, oikein paljon?

ANNA LIISA. Taas tuota samaa. Kuinka monasti sitä oletkaan jo kysynyt?

JOHANNES. En kysy enää kuin tämän kerran.

ANNA LIISA. Ja jos nyt vastaisin, että en pidä, niin mitä sitten?

JOHANNES. Niin minä en sinua uskoisi, kun silmistäsi luen toista.

ANNA LIISA. Miksi sitten aina kyselet, koska hyvin tiedät muutenkin.

JOHANNES. Kun niin mielelläni tahtoisin kuulla sen omasta suustasi uudelleen ja yhä uudelleen.– Mutta oikeastaan minun pitikin kysyä nyt vähän toisin. Minä, näes, olen niin usein miettinyt sitä, että oletkohan sinä koskaan pitänyt muista kuin minusta? Vai olinko minä ensimmäinen mies, johon sinä rakastuit?

ANNA LIISA. Oletko kuullut jotain semmoista?

JOHANNES. En ole kuullut, muuten minä vain.

ANNA LIISA. Muutenko sinä vain? Ilman mitään aihetta?

JOHANNES. Niin – eihän minulla ole aihetta vähääkään. Mutta sittenkin –! Sittenkin olen utelias tietämään, kuinka sen asian laita oikeastaan on? Minulla, näes, mahtaa olla vähän taipumusta mustasukkaisuuteen. En soisi, että kukaan muu mies sinua miellyttäisi.

ANNA LIISA. Ei miellytäkään. Ei nyt, eikä edespäin, saat luottaa siihen.

JOHANNES. Mutta aikaisemmin? Ennen minua? Miellyttikö silloin?

ANNA LIISA. Silloin olin vaan lapsi. Ymmärtämätön lapsi. Vastahan minä hiljan täytin kaksikymmentä vuotta.

JOHANNES. Niin, se on totta. Lapsi sinä olit silloin vielä. Hiljainen, vakava, ajatteleva lapsi, et mikään tavallinen tyttöhuitukka, jonka tunteet lehahtelevat sinne tänne. Minua sinä vaan olet rakastanut, et ketään muuta! Se tieto tekee niin hyvää. Uskotko, että olen nyt kahta vertaa onnellisempi?

ANNA LIISA (*levottomana*). Niin, Johannes –

JOHANNES. Mitä sinä kiemurtelet siinä? Uskotko, sano?

ANNA LIISA. Kyllä – mutta päästä minut jo pois, päästä, hyvä Johannes.

JOHANNES. Mihin sinulla on kiire?

ANNA LIISA. Kangasta luomaan. Eihän tule vihkimäleninki valmiiksi tällä tavoin.

JOHANNES. Niin, vihkimäleninki! Ajatteles, että meillä kolmen viikon perästä on häät! Kuuletko, kolmen viikon perästä, siihen ei ole kuukauttaakaan enää. Ei, ei, minä en laske sinua pois, ennenkuin kiedot kätesi kaulaani ja puristat oikein kovasti. Sinä et koskaan minua hyväile, Anna Liisa, mutta nyt sinun täytyy, ei auta muu.

ANNA LIISA. Johannes – voi, minkälainen sinä olet!

JOHANNES. Niin, niin, käsi kaulaan, et siitä vähemmällä pääse. Ja toinenkin käsi, noin ikään. Ja purista nyt kovasti – muuten puristan minä sinua niin että älähdät. Kolmen viikon perästä minä sinut vien omaan kotiini – uskotko sen!

Katkelma näytelmän alusta

Selityksiä:

<i>vihkimäleninki</i>	hääpuku
<i>Elä?</i>	Älä? / Niinkö?
<i>ylen tärkeä</i>	hyvin tärkeä
<i>säikkyä (1)</i>	pelästyä
<i>hupsu</i>	hassu
<i>turhanpäiväisestä</i>	ilman syytä
<i>veret sävähtävät</i>	pelästyä
<i>jakkara</i>	pieni tuoli
<i>ennemmin</i>	mieluummin
<i>näin ikään</i>	tällä tavalla
<i>koettaa (1)</i>	yrittää / koittaa
<i>pidän kiinni sanastasi</i>	aion muistaa, että olet antanut lupauksen
<i>kuulutukset</i>	pappi ilmoittaa kirkossa ennen häitä, että pari haluaa naimisiin
<i>pyhä</i>	sunnuntai
<i>kuta likempänä</i>	mitä lähempänä
<i>ensinkään</i>	ollenkaan
<i>solakka</i>	hoikka
<i>näes = näet</i>	nimittäin
<i>kellään</i>	kenelläkään
<i>siveellisesti</i>	moraalisesti
<i>masentaa (1)</i>	tehdä surulliseksi
<i>olla (3) kiintynyt</i>	pitää
<i>sen koomin</i>	tämän jälkeen
<i>pusertaa (1)</i>	halata, rutistaa
<i>mäsä</i>	rikki
<i>semmoista</i>	sellaista
<i>en soisi</i>	en haluaisi
<i>edespäin</i>	tulevaisuudessa
<i>hiljan</i>	vähän aikaa sitten
<i>kahta vertaa</i>	kaksi kertaa
<i>kolmen viikon perästä</i>	kolmen viikon kuluttua
<i>laskea (1) pois</i>	päästää

Tehtävä 1

Lue Minna Canthin näytelmän *Anna Liisa* (s. 9) aloitus. Vastaa kysymyksiin:

1. Mitä Anna Liisa on tekemässä, kun Johannes tulee?

2. Miten Anna Liisa reagoi, kun Johannes sanoo, että hänellä on asiaa?

3. Mihin Anna Liisa asettuu istumaan?

4. Mitä kerrottavaa Johanneksella on?

5. Mitkä kaksi kysymystä Anna Liisa kysyy Johannekselta? Kysymykset liittyvät Johanneksen tunteisiin.

6. Miksi Johannes pitää niin paljon Anna Liisasta?

7. Mitä Anna Liisa sanoo, kun Johannes kehuu häntä?

8. Mitä Anna Liisalla on silmissä?

9. Mitä Johannes kysyy Anna Liisalta?

10. Onko Anna Liisa pitänyt muista miehistä kuin Johanneksesta?

11. Mitä Anna Liisa ei koskaan tee?

12. Milloin Anna Liisan ja Johanneksen häät pidetään?

Tehtävä 2

Keskustelkaa. Mitä luulette?

Miksi Anna Liisa pelästyy, kun Johanneksella on asiaa?

Miksi Anna Liisa ei istu Johanneksen syliin?

Mitä Anna Liisa yrittää kertoa Johannekselle?

Miksi Johannes ei kuuntele?

Miksi Anna Liisa ei halua kuulla itsestään mitään hyvää?

Miksi Anna Liisaa itkettää?

Kun Johannes kysyy, oliko hän Anna Liisan ensimmäinen mies, Anna Liisa vastaa: "Oletko kuullut jotain semmoista?" Miksi?

Miksi Anna Liisa ei hyväile Johannesta?

Rakastaako Anna Liisa Johannesta?

Miten tarina jatkuu?

Tehtävä 3

Kirjoita jatko Anna Liisan ja Johanneksen rakkaustarinalle.

Tehtävä 4

Jos haluat tietää, miten Anna Liisan tarina jatkuu, voit

lukea keskustua seuraavalla sivulla olevaan Maria-Liisa Nevalan esipuheeseen.

Esipuhe

Minna Canthin näytelmät olivat aikanaan suuria tapauksia. Ne pakottivat suomalaisen teatteri-ilmaisun etsimään uusia keinoja kuvatessaan oman aikansa ihmisiä ja ongelmia. *Anna Liisa* oli Minna Canthin viimeinen näytelmä. Se esitettiin ensimmäisen kerran Suomalaisessa teatterissa vuonna 1895. Yleisö otti sen erinomaisesti vastaan. Suomalaisen teatterin johtaja Kaarlo Bergbom kirjoitti kiertueelta: ”*Kaikkialla Anna Liisa on tehnyt voimakkaan vaikutuksen ja pusertanut esiin paljon kyyneleitä.*”

Anna Liisa kertoo naisen tarinan raskaudesta, hyljätystä tulemisesta ja oman vastasyntyneen lapsensa murhasta. Tässä näkyy 1800-luvun lopulle tyypillinen kiinnostus ihmisen sielunelämän epänormaaleja tiloja kohtaan. Yksi toistuvan pohdinnan kohde oli, mikä ajaa ihmisen rikokseen. Canthin näytelmässä nainen tekee rikoksen, johon hänet ajaa yhteiskunnan hänelle määräämä rooli, jossa hän ei voi olla oman ruumiinsa valtiias.

Näytelmä *Anna Liisa* on sen nuoren nimihenkilön sieluntilan kuvaus. Anna Liisa on hajoamaisillaan tilanteessa, jossa hän joutuu kantamaan yksin salaisuutta, vastasyntyneen murhaa, ja jossa hän yrittää rakentaa uutta ihmissuhdetta tuon valheen päälle. Aikoinaan 15-vuotiaana Anna Liisa on ajautunut seksuaaliseen suhteeseen, johon liittyy monenlaisia tabuja. Merkittävintä ei ole, että hän on alaikäinen, vaan se, että lapsen isä kuuluu sosiaalisesti eri luokkaan kuin hän. Mikko on talon renki.

Vahvimpana alistavana voimana Anna Liisan elämässä on miehinen ylpeys, itsekkyys ja omistamisenhalu, mikä näkyy Anna Liisan lapsen isässä Mikossa. ”Sinut minä otan”, Mikko julistaa. Toisaalta myöskään yhteisö -perhe- ei puolusta Anna Liisaa Mikkoa vastaan. Kun Anna Liisa on yhteisöä uhmaten paljastanut oman salaisuutensa, yhteisö joutuu paniikkiin ja on valmis tekemään mitä vain, kunhan totuus ei paljastu.

Anna Liisan kehitys näytelmän kuluessa on huikea. Itsemurhayritykseen ajautuvasta työstä kasvaa aikuinen nainen, joka ottaa vastuun itsestään ja lopulta asettuu moraalisesti ympäristönsä yläpuolelle paljastamalla sen valheellisuuden ja sosiaalisen pelkuruuden.

Canth on kehittänyt näytelmänsä loppuratkaisun taitavasti. Katsoja tai lukija olettaa, että Anna Liisan teko johtaa traagiseen loppuun, jossa hän menettää järkensä ja hukuttautuu. Mutta Anna Liisa pelastuu ja oppii ottamaan kohtalonsa omiin käsiinsä.

Minna Canth on kuvannut Anna Liisassa oman aikansa modernin naisen. Hän rikkoo seksuaalisia, sosiaalisia ja moraalisia rajoja, mutta hän ei pelastaudu tilanteesta itsetuholla kuten niin monet kirjallisuuden traagiset sankarittaret varhaisemmassa kirjallisuudessa. Anna Liisan suuruus ja uljuus on siinä, että hän oman rikoksensa kautta on kasvanut sellaiseen moraaliseen rohkeuteen, että hän uskaltaa astua sosiaalisten riittien ulkopuolelle ja vaatia moraalista totuudellisuutta.

Vaikka oma aikamme on aivan toisella tavalla salliva kuin 1890-luku, Canthin näytelmän peruskysymykset ovat yhä edelleen ajankohtaista todellisuutta.

Maria-Liisa Nevala
Anna Liisan esipuhe 12.1.1998.

Esipuhe

Anna Liisa oli Minna Canthin viimeinen näytelmä. Se esitettiin ensimmäisen kerran Suomalaisessa teatterissa vuonna 1895.

Anna Liisa kertoo tarinan naisesta, joka on murhannut oman vastasyntyneen lapsensa ja joka joutuu kantamaan yksin salaisuutta. 15-vuotiaana Anna Liisa on ajautunut seksuaaliseen suhteeseen. Anna Liisa on ollut alaikäinen, ja lapsen isä, Mikko, kuuluu sosiaalisesti eri luokkaan kuin hän. Mikko on talon renki.

Anna Liisa yrittää ensin rakentaa uutta ihmissuhdetta valheen päälle. Kun Anna Liisa sitten paljastaa oman salaisuutensa, hänen lähipiirinsä joutuu paniikkiin ja on valmis tekemään mitä vain, että totuus ei paljastu.

Anna Liisan kehitys näytelmän kuluessa on huikea. Tyttö yrittää jopa itsemurhaa, mutta lopuksi hänestä kasvaa aikuinen nainen, joka ottaa vastuun itsestään. Anna Liisa asettuu moraalisesti myös ympäristönsä yläpuolelle paljastamalla sen valheellisuuden ja sosiaalisen pelkuruuden.

Canth on kehittänyt näytelmänsä loppuratkaisun taitavasti. Katsoja tai lukija olettaa, että Anna Liisan teko johtaa traagiseen loppuun, jossa hän menettää järkensä ja hukuttautuu. Mutta Anna Liisa pelastuu ja oppii ottamaan kohtalonsa omiin käsiinsä.

Minna Canth on kuvannut oman aikansa modernin naisen. Anna Liisa rikkoo seksuaalisia, sosiaalisia ja moraalisia rajoja, mutta hän ei pelastaudu tilanteesta itsetuholla kuten niin monet kirjallisuuden traagiset sankarittaret tuon ajan kirjallisuudessa. Anna Liisan suuruus on siinä, että hän oman rikoksensa kautta on kasvanut niin rohkeaksi, että hän uskaltaa toimia omantuntonsa mukaisesti ja vaatia samaa myös muilta.

Vaikka oma aikamme on aivan toisella tavalla suvaitsevainen kuin 1890-luku, Canthin näytelmän peruskysymykset ovat yhä edelleen ajankohtaisia.

*Lyhennetty ja muokattu Maria-Liisa Nevalan 12.1.1998
kirjoittamasta Anna Liisan esipuheesta*

Tehtävä 6

Lue Maria-Liisa Nevalan kirjoittama *Anna Liisan* esipuhe (s. 15 tai 16) ja valitse oikea vaihtoehto / oikeat vaihtoehdot.

1. Anna Liisa esitettiin näyttämöllä ensimmäisen kerran

- a) 1800-luvun loppupuolella.
- b) Ruotsalaisessa teatterissa.
- c) viime vuosisadalla.

2. Anna Liisa on

- a) 15-vuotias.
- b) tappanut vauvan.
- c) talon piika.

3. Hänellä on

- a) puhdas omatunto.
- b) uusi aviomies.
- c) suuri salaisuus.

4. Kun Anna Liisa kertoo totuuden,

- a) koko perhe tukee häntä.
- b) perhe haluaa salata kaiken.
- c) hänet ajetaan pois perheen luota.

5. Lopuksi

- a) Anna Liisa tekee itsemurhan.
- b) Anna Liisa tulee hulluksi.
- c) Anna Liisa ottaa vastuun teostaan ja menee vankilaan.

6. Anna Liisa on

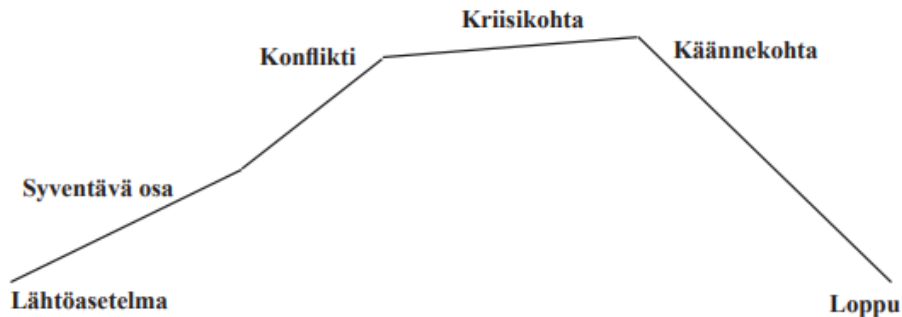
- a) rohkea, koska hän kertoo totuuden.
- b) moderni naishahmo kirjallisuudessa, koska hän ei tuhoa itseään.
- c) moraalisesti vahva aikuinen nainen.

7. Oma aikamme on 1890-lukuun verrattuna

- a) aivan samanlainen.
- b) suvaitsevaisempi.
- c) hyvin erilainen.

TIETOKULMA

Perinteisen näytelmän rakenne

1. **Lähtöasetelma** on näytelmän alku, joka antaa ensimmäisen käsityksen teoksen tyylistä ja esittelee henkilöitä.
2. **Syventävässä osassa** juoni kehittyy ja katsoja saa lisätietoja. Henkilöt joutuvat usein vaikeuksiin.
3. **Konfliktivaiheessa** henkilöiden väliset ongelmat tulevat yhä selvemmiksi ja katsoja arvaa, että pian on edessä kriisi.
4. **Kriisikohdassa** syntyy usein taistelu tai riita.
5. **Käännepohdassa** näytelmän suunta kääntyy: jotain sellaista tapahtuu, mikä muuttaa kaiken.
6. **Lopussa** katsoja saa tietää, miten ongelmat ratkaistaan ja mitä siitä seuraa.

Tehtävä 7

Lukekaa koko näytelmä *Anna Liisa* tai ottakaa selvää vähän enemmän näytelmän juonesta. Keskustelkaa sen jälkeen, noudattaako näytelmä mielestänne perinteisen näytelmän rakennetta. Analysoikaa vielä tarkemmin, mitkä näytelmän kohtaukset ovat erityisen tärkeitä juonen kannalta ja mihin kohtaan ne sijoittuvat yllä olevassa rakennekaaviossa.

Tehtävä 8

Lukekaa Maria-Liisa Nevalan kirjoittama esipuhe (s. 15). Oletteko samaa mieltä kirjoittajan kanssa siitä, että Anna Liisan elämässä vahvimpana alistavana voimana on miehen omistamishalu? Keskustelkaa!

Minna Canth 1844–1897

Minna Canth (os. Johnsson) oli kauppiasperheen tytär. Hän kävi Kuopion ruotsinkielistä tyttökoulua ja pääsi ensimmäisten naisopiskelijoiden joukossa aloittamaan kansakoulunopettajan opinnot Jyväskylässä vuonna 1863. Hän erosi toisella luokalla seminaarista, koska oli menossa naimisiin seminaarin lehtorin, Johan Canthin, kanssa. Hän muutti Kuopioon vuonna 1880 miehensä kuoleman jälkeen ja alkoi hoitaa isänsä kauppaa, koska hänen täytyi elättää seitsemää lastaan.

Minna Canthin Kuopion kodista, Kanttilasta, kehittyi kirjallinen ja aatteellinen keskus, Minnan salonki. Kanttilassa vieraili tärkeitä kulttuurivaikuttajia. Siellä keskusteltiin ja siellä kirjoitettiin. Canthia kiinnostivat oman aikansa uskonnolliset ja yhteiskunnalliset aatteet: työväenaate ja naiskysymys, raittius- ja rauhanaate, kielij- ja kansallisuuspolitiikka, darwinismi, spiritismi, lääketiede ja psykologia sekä kirjallisuuden uudet tendenssit.

Minna Canthista tuli kirjallisuutemme uudistaja ja suomalaisen realismin uranuurtaja. Hän otti rohkeasti osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä kirjailijana että lehtinaisena. Kielitaitoisena ja uteliaana hän oli uusien eurooppalaisten aatteiden välittäjä ja tärkeä mielipidevaikuttaja. Minna Canth oli myös Aleksis Kiven jälkeen merkittävin suomenkielinen näytelmäkirjailija ja ensimmäinen suomenkielinen sanomalehtinainen.

Minna Canthin teoksia ovat mm.: *Murtovarkaus* (1882), *Roinilan talossa* (1883), *Työmiehen vaimo* (1885), *Köyhää kansaa* (1886), *Kovan onnen lapsia* (1888), *Kauppa-Lopo* (1889), *Papin perhe* (1891) ja *Anna Liisa* (1895). Hänen näytelmänsä ovat edelleen suosittuja.

Minna Canthin päivää juhlietaan 19.3. Hän on Suomessa ainoa nainen, jolla on oma liputuspäivä.

Tehtävä 9

Yhdistä

- a) Minna syntyi
Minnan isä
Minna kävi
Hän opiskeli
Hän erosi seminaarista,
Minna ja Johan saivat
Vuonna 1880 Minnan mies
Minna ryhtyi
- kuoli ja Minna muutti takaisin Kuopioon.
kauppiaaksi.
seitsemän lasta.
koska meni naimisiin
vuonna 1844 Kuopiossa.
Jyväskylässä opettajaseminaarissa.
oli kauppias.
tyttökoulua.
- b) Minnan kotia nimitettiin
Kanttilassa kokoontui
Siellä
Minna oli kiinnostunut
- Minnan salonki.
oman aikansa aatteista.
keskusteltiin ja kirjoitettiin.
Kanttilaksi.
- c) Minna Canthia pidetään
Hän otti osaa
Minna oli
Hän oli myös Suomen
Minna Canthin päivää
- yhteiskunnalliseen keskusteluun.
tärkeä näytelmäkirjailija.
ensimmäinen suomenkielinen sanomalehtinainen.
suomalaisen realismin uranuurtajana.
juhlitaan maaliskuussa.

Tehtävä 10

Selitä lyhyesti, mitä tarkoittavat

työväenaate
naisasia
raittius
rauhanaate
darwinismi
spiritismi
lääketiede
psykologia
yhteiskunta
realismi
mielipidevaikuttaja
uranuurtaja

